

TEMEL HUKUK

ARŞ. GÖR. DR. PELİN TAŞKIN

BU DERSTE NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- Hukukun Dallara Ayrılması
(Kamu Hukuku-Özel Hukuk)

Kamu Hukuku Özel Hukuk Ayrımı

Hukuk kuralları için yapılan eski ayrımlardan biri, hukukun kamu hukuku ve özel hukuk şeklinde ayrılarak incelenmesidir.

Kamu hukuku ve özel hukuk ayrımı, özellikle Kıta Avrupası'ndaki medeni hukuk sistemlerinde (*Civil Law*) önemlidir.

TEMEL HUKUK

Her ne kadar, bu ayrımın tam olarak nasıl yapılacağı, çizginin nereden itibaren çekileceği konusunda ortak bir görüş birliği bulunmasa da,

özel hukuk

toplumdaki bireyler ve grupları ilgilendirirken,

kamu hukukunun

vatandaşlarla devlet arasındaki ilişkileri düzenlediğini

söylemek mümkündür (Wacks,2006,36).

TEMEL HUKUK

Ali'nin Berna ile evlenmesi, Cemil'in Durmuş'a arabasını satması, Kazım'ın evini oğluna bağışlaması devlet tarafından koyulan kurallara göre gerçekleşen olaylardır.

Ancak devlet Ali'nin evlenmesi, Cemil'in arabasını satması, Kazım'ın evini bağışlaması ile pek ilgilenmez.

Yine de, vergi yükümlüsü Ali'nin devlete olan vergi borcunu ödememesi konusunda devletin kayıtsız kalması söz konusu değildir.

Aksine vergi yükümlülerinin devlete olan borcunu ödeyip ödemediğini sıkı biçimde takip eder.

Yine şehir içi toplu ulaşımın uygun biçimde yerine getirilip getirilmediği bir kamu kuruluşu olan belediye tarafından izlenir.

Görüldüğü gibi devletle ilgisi olan veya devletin taraf olduğu ilişkiler devlet açısından önem arz eder (Güriz, 2011, 106).

TEMEL HUKUK

Kamu hukuku özel hukuka oranla yeni bir hukuk dalıdır.

Bu açıdan bakıldığında kamu hukukunun, özel hukukun sahip olduğu geleneksel temelden yoksun olduğu söylenebilir.

Kamu hukuku özel hukuka kıyasla, siyasi etkilere daha açıktır.

Özel hukuk ise kamu hukukuna nazaran, ilkeleri eskiye dayanan ve daha az değişen bir hukuk dalıdır.

Özel hukuk alanıyla karşılaştırıldığında, kamu hukuku alanında kanunun koyucunun, hukuk kurallarını oluşturmada daha çok serbestiye sahip olduğu da söylenebilir (Güriz, 2011,106).

Kamu Hukuku-Özel Hukuk ayrimında savunulan görüşler:

- 1) Menfaat Kriteri
- 2) Egemenlik Kriteri
- 3) İrade Hürriyeti Kriteri
- 4) Eşitlik Kriteri
- 5) Pragmatik Kriter

Türk Hukukunda Kamu Hukuku-Özel Hukuk Ayrımı:

Egemenlik kriterinde, «Devlet ve kamu tüzel kişileri egemenlik hakkını kullandıkları zaman ortaya çıkan ilişkinin kamu hukuku ilişkisi olduğu, buna karşı egemenlik hakkı kullanılmadığı zaman beliren ilişkinin özel hukuk ilişkisi olduğu» savunulmaktadır.

«Ülkemizde idare mahkemesi niteliği taşıyan Danıştay'ın Fransız hukuk sisteminin etkisiyle kurulmuş bulunması da bu ayrımın kabul edildiğini kanıtlamaktadır.» (Naklen, Güriz, 2011, 109)

KAMU HUKUKU KOLLARI

GENEL KAMU HUKUKU

ANAYASA HUKUKU

İDARE HUKUKU

DEVLETLER GENEL HUKUKU

CEZA HUKUKU

CEZA YARGILAMA USULÜ

HUKUK YARGILAMA USULÜ

İCRA VE İFLAS HUKUKU

İŞ HUKUKU

VERGİ HUKUKU

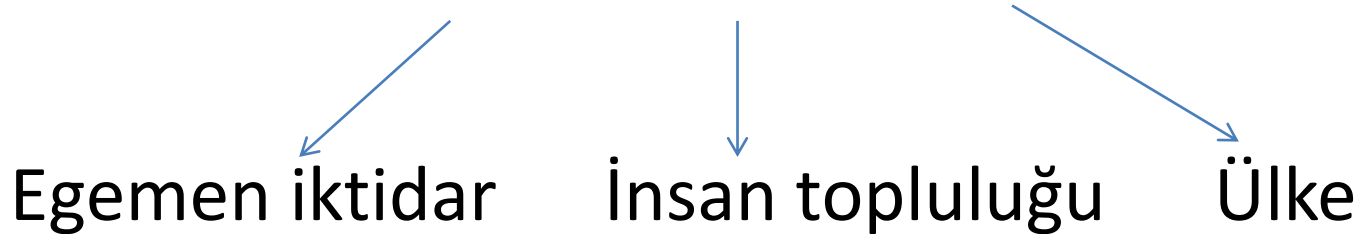
ÇEVRE HUKUKU

KAMU HUKUKU KOLLARI

Genel Kamu Hukuku

- ✓ Devlet olgusu
- ✓ Devlet karşısındaki kişilerin hakları ve hürriyetleri
- ✓ Devlet otoritesinin kaynakları
- ✓ Devletin unsurları

KAMU HUKUKU KOLLARI

Anayasa Hukuku

Anayasa neleri düzenler?

Anayasanın normlar hiyerarşisindeki konumu nedir?

1808 Senedi İttifak

1839 Tanzimat Fermanı

1856 Islahat Fermanı

1876 Anayasası

1909 Anayasası

1921 Anayasası

(Egemenlik kayıtsız şartsız millete ait + Kuvvetler Birliği)

1924 Anayasası

(Egemenliğin millete ait olması + Temel insan hakları ve hürriyetleri)

1961 ve 1982 Anayasası

-Egemenlik millete ait

-Laiklik esası

(1937'de, '24 Anayasası'na laiklik ilkesi girmiştir.)

-Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler.

KAMU HUKUKU KOLLARI

Anayasa Hukuku

Yumuşak Anayasa-Sert Anayasa

Anayasa Mahkemesi'nin kurulması

Kanun

KHK

Meclis içtüzüğü

Anayasa değişikliği (şekil)

KAMU HUKUKU KOLLARI

İdare Hukuku

- ✓ Yasama ve yargının dışında kalan bütün kamu kuruluşlarının
 - ✓ teşkilatı, yetkileri, görevleri,
 - ✓ kamu görevlileri,
 - ✓ kamu malları,
- ✓ kamu kuruluşlarının idari denetimi ve idari yargı.
 - ✓ kamu kuruluşlarının bireylerle olan ilişkileri.

KAMU HUKUKU KOLLARI

Türkiye'de idare teşkilatı

Merkezi İdare
(Merkez-Taşra)

Mahalli İdare
(İl, Belediye, Köy)

İdari Davalar

İptal Davası

Tam Yargı Davası

İdari Sözleşmelerden Doğan Davalar

KAMU HUKUKU KOLLARI

Devletler Genel Hukuku

Devletler arası

Devletlerle uluslararası kuruluşlar arası

Uluslararası kuruluşların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenler.

KAMU HUKUKU KOLLARI

Devletler hukukunun başlıca kaynakları

- ✓ *Milletlerarası andlaşmalar (devletlerarası hukuki ilişkiyi kurmak,değıştirmek, mevcut hukuki ilişkiyi ortadan kaldırmak amacıyla yapılırlar)*
- ✓ *Milletlerarası örf ve adet (Sürekli uygulama, kuralın doğruluğu ve haklılığı konusunda milletlerarası düzeyde inanç unsuruna dayanır.)*
- ✓ *Mahkeme kararları (Örn. Milletlerarası Adalet Divanı Kararları)*
- ✓ *Hukukun genel ilkeleri*
- ✓ *Doktrin (Hukuk öğretisi)*

KAMU HUKUKU KOLLARI

İş Hukuku (hem özel hem kamu hukuku alanına giren konularla ilgilenir. Karma hukuk dalıdır.)

- ✓ Kişiler arasında ücret karşılığı yapılan iş ilişkileri (iş sözleşmeleri)
- ✓ İşçinin sağlığının korunması
- ✓ İş süresinin sınırlanması
- ✓ İşçiye elverişli ve adalete uygun ücret verilmesi
- ✓ Kadın ve çocuk işçilerin korunması için emredici hükümler
- ✓ İşçi ve işveren sendikaları
- ✓ Grev ve lokavt hakkı

KAMU HUKUKU KOLLARI

Vergi Hukuku

Devletin kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için ihtiyaç duyduğu parayı VERGİ yoluyla toplar.

Devletle birey arasındaki mali ilişkiler vergi kanunlarıyla düzenlenir.

Devlet vergiyi, egemenlik hakkına dayanarak ve gerekli hallerde zor kullanarak toplamaktadır.

KAMU HUKUKU KOLLARI

Çevre Hukuku

Doğal çevrenin korunması ile ilgili hukuki önlemlerin alınıp uygulanması.

KAMU HUKUKU KOLLARI

Hukuk Yargılama Usulü

Hangi dava, hangi mahkemede, nasıl açılır?

İddia ve savunma nasıl gerçekleşir?

Taraflar hangi kanıtları, nasıl kullanabilirler?

Mahkeme kararları hangi esaslara dayanır ve kararlar nasıl verilir?

KAMU HUKUKU KOLLARI

İcra İflas Hukuku

Dava sonucunda hüküm giyen tarafın borcunu, mahkeme kararına rağmen ödememesi veya yükümlülüğünü yerine getirmemesi.

Hakkın zor kullanma yoluyla gerçekleştirilmesi,

Mahkeme kararının uygulanması

İcra iflas kanunlarıyla olur.

(borçlunun tacir olduğu durumlarda iflas hükümlerinin uygulanması gündeme gelir.

ÖZEL HUKUK KOLLARI

MEDENİ HUKUK

TİCARET HUKUKU

FİKİR HUKUKU

DEVLETLER ÖZEL HUKUKU

ÖZEL HUKUK KOLLARI

Medeni Hukuk

Kiři hukuku

Aile hukuku

Eřya Hukuku

Miras Hukuku

Borçlar Hukuku

ÖZEL HUKUK KOLLARI

Ticaret Hukuku

Şirketler hukuku

Adi şirket

Kollektif şirket

Komandit şirket

Anonim şirket

Limited şirket

Kooperatif

Kıymetli evrak hukuku

Çek

Police

Bono

ÖZEL HUKUK KOLLARI

Fikir Hukuku (Fikri Mülkiyet Hukuku)

Sanat eserleri

Teknik alandaki buluşlar

Eser sahibinin keşifte veya icatta bulunanın korunması

ÖZEL HUKUK KOLLARI

Devletler Özel Hukuku

Uyrukluk (Tabiyet)

Yabancılar Hukuku

Kanunlar çatışması (Hukuk ilişkilerinin farklı uyrukluklardaki kişiler arasında gerçekleşmesinde söz konusudur.)

BU SUNUMDA YARARLANILAN KAYNAKLAR

Wacks R. (2006). Law. A Very Short Introduction. Oxford University Press.

Güriz A. (2011). Hukuk Başlangıcı. Ankara: Siyasal Kitabevi.